4րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 467 — Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 25/7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 — ՈՒՐԲԱԹ — 6 ՇԱՊԱՆ 25 ԹԸՇՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte. 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պօղը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی سیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی: اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԴԱԳԱՂԸ ՆՈՐ Է ԵՂԵՐ

Առանց փոխառացութեան չըլլար իր մէջը։ Հերքումը կը հասնի անմիջապէս, ի՛նչ բանի որ ալ ըլլայ, ո՛րչափ ալ որ անվիճելի ըլլայ քննադատութիւնը։

Աս իմաստով, «Իրազեկ» մը, «Դագաղ չեն տար» յօդուածիս մասին, կը գրէ հետեւեալ նամակը, որուն նկատառմամբ, պէ՛տք է լուսաբանուիլ.—

Բչ. օրուան ձեր պատուական թերթին մէջ Սերգիս Պալդաեան ստորագրութեամբ նամակ մը հրատարակուած էր, որ քննադատութեան առարկայ կը դարձնէր Բերայի եկեղեցւոյ քարտուղար Միքայէլ էֆ.ին, իբր թէ գլացած ըլլալուն 20 ղրշ.ով դագաղ մը [illegible] աղքատ ննջեցեալի մը համար, որուն պատճառաւ հարկադրուեր է նամակագիրն Յունաց եկեղեցիէն առնուլ այդ դագաղը։

Թէ այդ նամակին հրատարակման և թէ Ձեր այդ առթիւ ըրած կծու դիտողութեանց տեղի չպիտի մնար բնաւ, երբ յիշեալ Սարգսի ո՛վ և ի՛նչ նըկարագրի տէր ըլլալը ճանչցուէր։ Յիշեալ Սարգիս որ ներկայացեր է խմբագրատուն, ոչ ննջեցեալին տէրն է և ոչ ազգական, այլ բոլորովին դուրսէն մէկն է, որ քանի մը տարիէ ի վեր բան գործ ըրած է ճանաչ դասակարգի պատկանող մեռելներու յուղարկաւորութեան ծախուց կարգադրութեան միջնորդութիւնն (թէլլալ) կատարել, ի վնաս եկեղեցւոյ և ի շահ մի միայն իր անձին։ Այս հանգամանքով է որ անցեալ Հինգշաբթի օր, Պ. Սարգիս կը ներկայանայ Բերայի խորհրդարանի բազմարդիւն Դիւանապետ և հաշուակալ Բաքըմճեան Միքայէլ էֆ.ի, և կը պահանջէ բոլորովին նոր չինուած և չգործածուած դագաղ մը՝ որու համար 6-7 ոսկի ծախուած է՝ ղրկել այն ինչ ննջեցեալի տունն 20 ղրշ.ի փոխարէն։ Կ'առաջարկուի իրեն ուրիշ սեւ դագաղ մը տրուիլ, որպէս զի այդքան չնչին գումարի մը փոխարէն միայն մէկ հեղ գործածուած ճերմակ և ծանրագին դագաղն անգործածելի ըլլալու վիճակի մը չհասնի։ Անոր վըրայ է որ Պ. Սարգիս չուզելով Յունաց եկեղեցին կ'առնէ" ինչպէս ըսեր էր ասկէ առաջ մեր եկեղեցին անուկ չունեցած առնեն դիմել, և անկէ ձեռք կը բերէ պարզ ճերմակ դագաղ մը։

Այս է ահաւասիկ բուն իրողութիւնն, և աւելորդ է ըսել թէ Միքայէլ էֆ. եկեղեցւոյ շահուց կատարելապէս համաձայն շարժած է, և ընդհակառակն պէտք է իր ուղղամտութիւնն գնահատուի, քան թէ առարկայ դառնայ խնդրոյ։

ԻՐԱԶԵԿ

Չեմ գիտեր թէ աս նամակը ի՛նչ [illegible]է, հաստատելէ զատ այն իրողութիւնները, որոնց բնոյթը վայրկեան մը [illegible] կրնար դադրիլ, քննադատելի ըլլալէ, և է ըմբոստ միտքի։

Նամակին ամբողջ փաստը կը կեդրոնի կարծեցեալ մէկ արդարացուցիչ [illegible] մը, որ եկեղեցիէն դագաղ ուզող անձին, դագաղի միջնորդ եղած ըլլալը կը թուի։

Քիչ մը զարմանալի տրամաբանութիւն է ասիկա։

Մէջտեղը մեռել մը կայ, անոր դագաղ մը պէտք է, մարդ մը կը ներկայանայ եկեղեցի, դագաղ ուզելու համար, և իրեն դագաղ չի տրուիր, վճարումին պակասութեանը պատճառով, որով մարդը կը հարկադրուի Յոյներէն հայթայթել դագաղը, զայն դիմացը առնել խաղալու համար չէ առպահովաբար, այլ մէջտեղէն մեռել մը վերցնելու համար։—Ալ աս մարդը կ'ուզէ միջնորդ ըլլայ, կ'ուզէ չեմ գիտեր ի՛նչ, ասիկա արդարացում մը կրնա՞յ նկատուիլ, մեռելի մը դագաղ գլացուելուն։

Հա՛, ասկէ զատ, եթէ քիչ մը մեր միտքին նեղ սահմանագլուխները ընդարձակենք, պիտի գտնենք որ, մարդու մը դագաղի միջնորդութիւն ընելը, քննադատելի կամ խոտելի և ո՛չ մէկ կողմ ունի, որովհետեւ մեռել վերցնելու յանձնառում մը, իր յարակից բոլոր գործերովը, Եւրոպայի մէջ կանոնաւոր արհեստ է, և նոյն իսկ աս նպատակով հիմնուած ընկերութիւններ կան, որոնց մէկ մանրանկարը,— մեր հրջանակին վրայ ձեւուած,— մարդու մը դագաղի միջնորդութիւնը, չեմ գիտեր ի՛նչ բան ունի ամօթալի կամ անարդարանալի, որ քանի մը պէս առաջ կը քշուի նամակագիրին կողմէ,—չքմեղացումի փաստ մը, որ կը վախնամ որ, հանրութեան ալ կարծիքը եղած ըլլայ։

Մարդը գէ՞շ կ'ընէ, խեղճ, աղքատ ընտանիքներու մեռելը դագաղով վերցնելու միջնորդութիւն մը ընելով, քանի որ հակառակ պարագային, աստ թշուառները, իրենց գլխուն մնալով, թերեւս նոյն իսկ ուրիշ կերպերու պիտի դիմէին, իրենց մեռելը թաղելու համար։

Մնաց որ, երբ սգաւորի մը դագաղ հայթայթելու համար մարդիկ երկայն բարակ սակարկութիւններու կ'ելլեն, բնակա՛նօրէն ալ, պէտքը կը զգացուի միջնորդներու, քանի որ ամէն մարդ չի կրնար սիրտ ունենալ, մեռելը տունը ձգած, եկեղեցի գալ դագաղի սակարկութիւն մը սկսելու, մէճիտ մը վար, մէճիտ մը վեր բարակ-ցաւ հաշիւներու մէջ մըտնելու։

Գալով դագաղին նո՞ր ըլլալու խնդիրին, չեմ գիտեր թէ աս տեսակ յատարբերութիւն մը ընել չամչնալէ՛ աւելի անողոքութի՞ւն կրնա՞յ ըլլալ։

Աղքատ մեռելը «կ'առաջարկուի ուրիշ սեւ դագաղ մը դրկել», հէ՜, անոր համար որ միւս դագաղը նոր է եղեր. կեցցէ՛ չիտակը։

Դագաղներու մէջ, մեռելին համեմատ, նորի սեւի աս խտրութիւնը ընելու ո՛վ իրաւունք տուաւ արդեօք դագաղներու պահապանին։ Ըսել է մեռե՛լ մըն ալ, իր քսակի՛ն համեմատ ճողի մը մէջ պիտի մտնէ, հա՞... նոյն իսկ, մեր դագաղին նորութեանը համար, Յոյն Եկեղեցիին դագաղովը թաղուելու պիտի պարտաւորուի։ Ըսելէք չիկայ աս եղական դատողութեան։ Ենթադրենք որ եկեղեցին մէկ դագաղ մը ունէր, և մեռելին տէրն ալ չունէր կարողութիւնը աս դագաղին արժանի գինը (!?) — դագաղին արժանի գինը, երեւակայեցէք դորասկըզբնական վաչխառութիւնը — վճարելու, — ըսել է մեռելը մէջտեղը պիտի մնար, տնանկ չէ՞, իմ խելօք-ախպարներուս մտածումով։

Մնաց որ, հաշիւ մը պիտի ելլամ հիմա ես, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին «խորհրդարանին բազմարդիւն դիւանապետ և հաշուակալ»ին հետ։

Եւ ոչ մէկ օրէնք կը թոյլատրէ վաշխառութեան չափը անցընել։ Երրորդութեան եկեղեցիին նոր դագաղը, — կը զգաք զուարճալի զաւեշտականութիւնը այս նորագիւտ անուանումին, — 6—7 ոսկիի շինուած է եղեր, — նշանաւոր յայտնութիւն մը և նշանաւորագոյն փաստաբերութիւն մըն է ասիկա, կը կարծեմ թէ նոյն ինքն արդարացումի կտաւնը, «Իրազեկ»ինին հետ, «բազմարդիւն դիւանապետ և հաշուակալ»ինն ալ, որուն համար մասնաւորաբար կը ծանրանամ աս կէտին վրայ։—Շատ աղէկ։ Աս «ճիճի» դագաղին պահապանը, ի՛նչ կ'ուզէր որ շահէր եկեղեցին, 6—7 ոսկինոց բանէ մը։ Ո՛րչափ տոկոս մը կ'ուզէր արդեօք։ 6—7 ոսկին՝ մէճիտ մը տոկոս բերելու համար, չեմ գիտեր քանի օրուան կը կարօտի, կարծեմ երեք ամիս, մանաւանդ Բերայի կալուածներու Հոգաբարձութեան որդեգրած տոկոսին համեմատ, վեց ամիս։ Արդ, երբ մէկ մէճիտը կէս ժամուան մէջ կուգայ ինքն իր գլխուն, ա՛լ չեմ կրնար գիտնալ թէ, տոկաւին ի՛նչ կ'ուզուի, — թո՛ղ որ ինծի հետ ամէն զգացում ունեցող մարդ կը կարծեմ որ դագաղին նոյն իսկ ձրի տրուիլը պիտի պահանջէր, Եկեղեցիին կողմէ, —տեղի չտալու համար Հայ մեռելի մը Յոյնի դագաղով վերցուելուն, — (և ասիկա խաւարամտական ֆանատիզմ մը չէ՛) նկատի առնելով, մեռելին անմխիթարելի թշուառութիւնը։

Եկեղեցիին շահերուն ա՛յնչափ պաշտպան դիւանապետը, նոյն իսկ մեռելն ալ հաշուցած է, անուղղակի կերպով, եկեղեցիին, չընդունելով և վրայ տալով մէկ մէճիտը, յանցանք մը՝ զոր միա՛կ կրնայ քաւել իր գրպանէն վճարելով քսան ղրշ.ը,— քանի որ բարակ հաշիւներ պիտի փընտռենք չքաւոր խեղճ մեռելի մը գըլխուն վրա՛յ ալ։

* *

Չէ՛, անուշիկներ, ասոնք չքմեղացումներ չեն, այլ ամրակուռ հաստատութիւնը ան ցաւալի իրողութիւններուն, որոնց տեղի տրուած էր մեռելի մը մարմինին շուրջը։

Խելքը գլուխը ընթերցող մը կրնայ դատել որ վերեւի նամակը արդարացումի և ոչ մէկ փաստ կը պարունակէ իր մէջը, — և արդէն ի՛նչ արդարացում կրնայ գտնուիլ այնչափ անտեղի արարքի մը,— այլ ընդհակառակը աւելի՛ ծանր հանգամանքներով կը հաստատէ գործուած սխալը։

Հայ Եկեղեցին նոր և սեւ դագաղ չունի իր մեռելներուն համար, և ան դրամն ալ որ՝ կը վճարուի պարագային սուգով, դագաղի մը իբր վարձք, եկեղեցիին բարեզարդութեանը համար կամաւոր նուէր մըն է, և ոչ թէ դագաղին և գինին տոկոսը։

Դրամին խայտուիլկովը մի՛ վրդովէք գո՛նէ մեռելները, որոնք ալ ձայն չունի՛ն ձեզի խօսելու, և որոնցմէ շատերը, Աստուածամարնիդ վկայ ըլլայ թող ձեզի որ, դագաղի դրամ չեն մտածած մեռնելու ատեն, այլ թէ ո՛չ չէին մեռներ, առանց իրենց դագաղին խնդիրը կարգադրելու, քանի որ Եկեղեցին նոր և սեւ դագաղներ ունի, զորս մեռելին համեմատ կը գործածէ...

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ՔԱՍԻՄԻ ՆՈՐ ՎԷՊԸ

ՄՕՏ ՕՐԷՆ պիտի սկսինք հրատարակել ՔԱՍԻՄԻ մէկ նոր վէպը, քաղուած մեր ՏՈՀՄԱՅԻՆ - ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ։

Քաջայոյս ենք որ ամէն հասակէ ընթերցողներ սիրով պիտի կարդան այս նոր վէպը, որ ժողովրդային հեղինակին մինչեւ ցարդ գրածներուն ամէնէն գեղազանցը պիտի ըլլայ։

Գաւառացին ու Պոլսեցին, հարուստին սալօնը ու աղքատին տնակը, հաւասարապէս տեղ պիտի ունենան այս նոր վէպին մէջ, որ ընտանեկան խիստ հետաքրքրաշարժ ու խորհրդաւոր հանգոյցի մը շուրջը կը դառնայ։

Աւելորդ կը սեպենք յանձնարարել անոր ընթերցումը, քանի որ վստահ ենք թէ չպիտի գտնուի մէկը որ չուզէ կարդալ իր կեանքէն քաղուած զուարճալի եւ բարոյացուցիչ այս վէպը, որ ձմրան գիշերներու համար սփոփիչ ժամանց մը պիտի ըլլայ։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.— Փորձով տեսած ըլլալով որ շատեր վէպին սկսելէն ետք կը փափաքին թերթ առնել, և առաջին թիւէն կը պահանջեն, ինչ որ մեծ դժուարութիւն կը պատճառէ թերթիս, հիմակուընէ կը յանձնարարենք որ այս անտեղութեանց առաջքը առնելու համար պէտք է փութան վէպին սկիզբէն բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի, եթէ կ'ուզեն կարդալ

ՔԱՍԻՄԻ ՆՈՐ ՎԷՊԸ
ՏՈՀՄԱՅԻՆ - ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ
ՔԱՂՈՒԱԾ

ԱՆԽՂՃԵՄ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

ՑԱՒԱԼԻ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Գաւառի խոր անկիւններուն մէջ, հակառակ լրագրաց արձագանգներուն, մինչեւ անպակաս են անխոհեմ ամուսնութիւններ, որոնց բուն շարժառիթը ծնողքներուն անմիտ թելադրութիւնն է միայն։ Գոհացում մը վարկած կը կարծեն ասոնք՝ իրենց զաւակներուն այսօրինակ ամուսնութեանց մէջ, իբր թէ անոնք, առսկ իրենց սնչասաւորները, պարտաւոր եղած ըլլային, առանց առարկութեան, համակերպիլ իրենց ծնողաց հրամանին։ Արդեօք աղէկ մը խորհա՞ծ են այդ ծնողք, թէ ասոնց կոյր զկուրայն կը հետեւին նահապետական հին դրութիւններու։ Ահա՛ նոր դէպք մըն ալ։

Գրեթէ ասկէ տասնեակ մը տարինեք առաջ, Արաբկիրի Էհնէսիկ գիւղի բնակիչներէն մէկը Հոռօջ գիւղի բարեկեցիկ դասակարգէն ընտանիքի մը աղջկան Օր. Մաքրուհիի ձեռքը կը խնդրէ, և առանց որ և է առարկութեան, երկու կողմի ծնողաց հաւանութեամբ կը կատարուի հարսանիքը. բայց յիշեալ պարոնը, մեղրալուսնի ամիսները անցընելէ ետքը, կը գաղթէ Պոլիս։ Առաջին տարին թէեւ կ'օգնէ իր ընտանիքին, բայց տարիներուն իրարու յաջորդութեամբը, սրտին ալ անզգայութիւնը կը զօրանայ ու կը սկսի այլեւս ոչ տունը մտածել, ոչ ընտանիք։ Զինք հոս ամէն զեղխութեանց կ'ենթարկէ, և ի վերջոյ առանցմով ալ չբաւականանալով, կը յաջողի հեռաւոր կայսի մը սիրտն ալ հրապուրել, վստահեցնելով թէ ինք ամուրի է և թէ իրեն հետ պիտի կարգուի մօտ օրէն։ Խեղճ աղջիկը հաւատալով դիմացինին խօստմանց ու երդմանց, կը համակերպի և այսպէս երկու տարի կը կենակցին, որմէ... երկու զաւակ ալ կ'ունենայ։ Ասոնք ըսելով հանդերձ, չգիտցուիր ինչ պատճառաւ, օրինաւոր կինն ալ կը կանչէ իր քովը, և որովհետեւ յիշեալին արարքները կնոջը ականջին հասած էին, ինքը նամակ մը գրելով անոր, բոլորովին անհիմն և թշնամական արդիւնքներու կը վերագրէ. խեղճ կինը ևս վստահելով ամուսնոյն գրութեան, կը համակերպի կուգայ։ Բայց երբ ականատես կ'ըլլայ ամուսնոյն տգեղ արարքներուն, կ'աղերսէ, կը պաղատի, հայրենակցած միջնորդութեան կը դիմէ, որպէս զի ամուսինը համոզեն և ետ կեցնեն. բայց ի զուր, հրէշ այրը զինքը կ'ընդունի, պայմանաւ որ հոմանուհիին հետ մէկտեղ կենակցին և ինք ի՛նչ որ ընէ չըռնանայ իր վրայ։ Կինը բնական է որ չընդունիր այսպիսի վատ առաջարկ մը, ուստի ճարահատեալ կը դիմէ Ազգ. Պատրիարքարան, իրեն լքեալ, անտէր, անընական և ապրուստի ո և է միջոցէ զուրկ վիճակին դարման մը հայցելու։ Արդ, Ազգ. Պատրիարքարանը անմիջապէս կը կանչէ վերոյիշեալ Պարոնը, որ կը խոստովանի կնոջը ըսածը, և ի վերջոյ կ'ըսէ թէ «ես ի վաղուց անտի անոր քով ըսած եմ, այլ եւս չեմ կրնար իբր կին ընդունիլ։» Ահա խեղճ կինը այս տխուր վիճակին դարման մը, արդար տնօրէնութիւն մը կ'ուզէ տեսնել մեծ անձկութեամբ Ազգ. Պատրիարքարանի միջոցաւ։

Ականատես
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀՈՎԻՒԵԱՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՊԱՐԱՆԷՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
ՄԱՐԳԱՀԱՄԱՐԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ
Հայերէն թարգմանութեամբ
Կը ծախուի Պապը Ալի Ճատտէսի «Իգտամ» և «Մանզումէ» տպարաններուն կից (Վաթան) գրատան մէջ թիւ 38։
Գին 40 փարայ
Գաւառներու համար 60 փր.
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

... Տէր.

Ամսոյս 13ին, Գեր. Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս [illegible] կոչում և աւագ սարկաւագ ձեռնադրեց հանդիսաւոր կերպով տիրացու Միհրան Ղազարոսեանը, որուն ձեռնադրութեան շուրջ այնչափ աղմուկներ ելան ու մինչեւ Պատրիարքարան հեռագրուեցաւ։

Այս առթիւ, նորընծայ տիրացու Միհրան Աւագ սարկաւագ, գեղեցիկ ձայնով Ճաշու Աւետարանը կարդաց, Հաւատամքը ըսաւ, Վերաբերումը կատարեց։ Խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր եկեղեցին։

Ցաւի՛նք թէ զարմանանք այն կարգ մը անգիտակներուն, որոնք կոյր գործիք եղած կարգ մը անձերու, անպատուութիւն բերին համայնքին և Եւրոպացւոց ու տեղացւոց ծիծաղելի դարձան։

Ոչ մէկը կը հաւատար թէ՝ հաւատացեալ մը կարող է Եկեղեցւոյ արարողութիւնը խանգարել։ Մենք որ ուրիշներու առջեւ կը պարծինք իբրեւ հաւատացեալ և ջերմեռանդ քրիստոնեայ ժողովուրդ մը, մեր այս տխուր արարքներով հակառակը կ'ապացուցանենք։

Ի զո՛ւր փնտռեցին ընծայացուին անարժանութիւնը հաստատելու կարող անձեր, և ո՛չ մէկը համարձակեցաւ երեւան գալու։ Ընդհակառակը՝ մասնանշուեցաւ կարգ մը սինլքոր ծանօթ դէմքեր, որոնք պաշտօնէ վտարուած ըլլալնուն և վերստին պաշտօնի կոչուելու ակնկալութեամբ՝ քահանայական ձեռնադրութեան խնդիրը իրենց պատրուակ մը չինած էին, և հիմայ ալ կ'ու-

)(51)(

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐՔ ՄԱՐԻՕ

Սիրոյ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Է.

Սէն-Սիւլփիսէն՝ Լիւքսէմպուրկ

Միւս առտուն, երբ Շաթօ Տ'Օր եկեղեցիին պատարագի զանգակը կը հնչէր, Լիւսիէն հոն էր արդէն, ու այդ պահուն իսկ նամակաբեր մը ներկայացաւ իրեն, ու նամակ մը յանձնեց։

Նամակը իր անունին ուղղուած էր, և հինգ տեղէն կարմիր կնքամոմով փակուած։ Երկու հազար ֆրանքի [illegible] մը կը պարունակէր՝ զոր եղբայրը կը ղրկէր Լիոնէն, գրելով։

«Այն վայրկեանին թերեւս, ուր կը կարդաս դուն սա նամակս, ես ՊՏ Ճէյմսին հետ Սաութէմփթընէն, կամ նոյն իսկ Քայնկ-Ուիլեըմի ծովեզերքը հասած պիտի ըլլամ այն շոգենաւով որ մինչեւ մեր տեղը պիտի տանի մեզի։

«Որքան ատեն արդեօք այսպէս զատուած պիտի մնանք սիրելի Լիւսիէնս. որովհետեւ դուն հոդ կապուա՛ծ ես զինուորական պաշտօնովդ ու ես անորոշ ժամանակով վերադարձի մը համար սահմանուած ճամբորդութիւն մըն է որ կ'ընեմ։ Քանասա նոր տուն մը հիմնելու մտադրութիւն ունինք, որուն տնօրէնութիւնը ու պատասխանատուութիւնը ամբողջ իմ վրաս պիտի ըլլայ. և անշուշտ երկար տարիներ անոր կապուած պիտի մնամ, մինչեւ որ ալ չի խանգարուելիք աւարտման մը հասցունեմ զայն։

«Զինուորական ծառայութեանդ աւարտումէն վե՛րջ պիտի կարենանք տեսնել զիրար, այն ալ, եթէ գաս իմ քովս. մասնակից ըլլալու դիզած հարստութեանս վայելումին։

«Այս նամակով երկու հազար ֆրանք կը ղրկեմ քեզի, ու դեռ չի հատած, կը յուսամ ուրիշ մըն ալ յաջորդեցնել անոր. որովհետեւ, այն զոհողութիւնը, որ իբրեւ եղբայր ըրի՛ր ինծի համար, գոնէ խնամքներովս կարենամ մեղմացնել...»

Փարովատ զգացումներու մէջ լողացող այդ նամակը կարդալէն ետքը աս թշուառականը, երկու հազար ֆրանքնոց տոմսը գրպանը խոթեց, ու հազիւ խօսք մը հանեց բերնէն.

— Գործը աղէկ կ'երթա՛յ...

* *

Լիւսիէն հաստատապէս որոշած էր, հետեւի՛լ այն եղերական գործին՝ որուն դերակատարը ըլլալ սահմանուած էր ինք։

Եղբայրը, ինչպէս որ գրած էր, վերադարձի հեռու յոյսով մըն էր որ կը մեկնէր Ամերիկա։

Ո՛վ գիտէ. թերեւս բնաւ չվերադառնար ալ...

— Բաւական խաչոր ապուշ մը պիտի ըլլամ, եթէ աստնկ հիանալի առիթ մը, փախցնեմ կը մտածէր։

Ալ մինակ մէկ արգելք մը կար. զինուորական ծառայութեան պաշտօնը։ Այդ չորս տարիները՝ որոնք այնքան ծանր կը ճնշէին իր վրայ։

— Բա՛հ..., ըրաւ. աս ժամանակի խնդիր մըն է. մտածել չարժեր...

*

Էտմոնտը կարծած երիտասարդին հետ, խօսիլ կրնալու լուրը, հեշտալի յուզում մը յառաջ բերաւ, Ժան Լաբոշի սրտին մէջ։

Անհամբեր հետաքրքրութիւնով մը կը հարցաքննէր Բոլէթը։

— Ըսէ՛. չո՛ւտ ըսէ թէ, դեռ ի՛նչ ըսաւ... Բարեգ է ուրեմն ինքը հաստատապէս...

— Շաթօ Տ'Օր եկեղեցին պիտի տեսնա՛ք զայն. այսպէսով կարծեմ առաւելի՛ ուրախ պիտի կրնաք ըլլալ։

— Այո՛, այո՛.

— Ես իրեն ըսի որ կիրակի օրը պատարագի կ'երթաք առտուն, ու հոն կրնայ սպասել ինք։

— Պիտի գա՞յ ուրեմն հաստատապէս։

— Խոստացաւ։

— Ա՛հ, չա՛տ աղէկ ըրեր ես...

Այո՛ կիրակի առտու ազատ եմ, որովհետեւ հայրիկը դուրս չի պիտի ելլայ...

— Միւս օրուան համար ի՛նչ ըսաւ, չյօրունակեց հարցունել Ժան։ Ճանչցած է զիս չէ՞։

— Առաջին անգամ տեսնելուն։ Մինակ զարմանքի մէջ մնացած է որ, դո՛ւք ալ ճանչցած էք զինքը։

— Ի՛նչ... Դուն գիտես արդէն թէ, երբէք չեմ մոռցած ես զինքը։

— Այո՛։ Բայց ան կը կարծէ եղեր որ, զինուորական զգեստներուն մէջ, բոլորովին այլափոխուած պիտի երեւայ։

— Բայց ինծի համար չէ՛ ասիկա...

— Ես ըսի՛ իրեն, ըսաւ Բոլէթ վարանոտ. կարծեմ գէշ չըրի ըսելով... թէ անցած տարի... դուք էիք իրեն... այն երկու հազար ոսկի ղրկողը...

— Ըսի՞ր ասիկա..., պոռաց յանկարծ Ժան։

— Բայց աս ըսելուս վրայ բաւական մը զգացուեցաւ Պ. Էտմոնտ... Գրեթէ յուզուեցաւ... Հոգ մի ընէք ըսելուս համար. որովհետեւ, ատանկով աղէկ մը յայտնի ըլլալ տուի ձեզի սիրելը...

Թարգմ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

պատժել տալ՝ օրինակ տալոց, որպէս զի բարոյապէս չսպաննեն մարդ մը, չի գայթակղեցնեն ջերմեռանդները, և Եկեղեցւոյ Նուիրական մէկ օրէնքը՝ չաբաչար չի գործադրեն, և պատճառ չըլլան անոր բարձուելուն։

ՔԱՂԱՔԱՑԻ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

միմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկ է, որոնք Թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աշխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊՕԷՐ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐԸ

Զօրավար Տէվէդ, որոշուածին համեմատ, նոյ. 1ին մեկնեցաւ Սաուդէմբթընէ։ Շատեր Լոնտոնի մէջ հրաժեշտ տալու եկած էին իրեն, Վաթէրլօի կայարանին մէջ։ Ասոնց մէջ կը նշմարուէին Պօթա և Տըլարէյ զօրավարները, Մ. Ֆիշըր՝ զօրավարներուն քարտուղարը՝ և բազմաթիւ կիներ։ Պօթա զօրավարին քեռորդին Վէսէլս կ'ընկերանայ իրեն, մինչեւ Բէյրթաուն։

Զօրավարներուն Վաթէրլօի կայարանին մէջ գտնուելու լուրը անմիջապէս կը տարածուի, և տասը վայրկեանի մէջ, հինգ հարիւր հոգիի չափ հետաքրքիրներու բազմութիւնը կը խռնուի զօրավարներուն չուրջը։ Ամէն կողմէ առաջ կը նետուին ձեռքը թօթուելու համար Տէվէդ զօրավարին։ Տիկին մը Պօթա զօրավարին թեւը մտած, մանիշակի փունջ մը կը նուիրէ Տէվէդի, որ շնորհակալ կ'ըլլայ խնդալով։ Վերջապէս, քառորդ ժամէն, կ'ելլէ իրեն յատկացուած վակօնը. քանի մը վայրկեան ալ, ցած ձայնով կը տեսակցի Պօթա զօրավարին հետ, անոր ձեռքը բռնած։

Նոյնպէս քանի մը խօսք կը փոխանակէ Տըլարէյ զօրավարին հետ, որ սիրալիր ժպիտ մը միացած քանի մը խօսք կ'ուղղէ Մ. Ճօն Պըրնսի՝ որ խորհրդարանին մէջ գործաւորներու կուսակցութեան պետն է։

Սուլում մը՝ և կառախումբը կը թաւալի, գլխարկները կը բարձրանան, թաշկինակները կը տատանին, ծափահարութիւնները օդը կը թնդացնեն, և աղաղակներ՝ «բարի յաջողութիւն, զօրավա՛ր. երթաս բարով, Տէվէդ»։

Կին մը կը հարցնէ Պօթա զօրավարին.

—Կը տխրի՞ս մեկնելուդ։

—Շատ, կը պատասխանէ զօրավարը։

Մ. Ֆէրրէրա, Տըլարէյ զօրավարին քարտուղարը, տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարած է որ, երկու չարժառիթներ անհրաժեշտ դարձուցած են զօրավարին Հարաւային Ափրիկէ մեկնիլը։ Նախ Եւրոպայի կլիմային իրեն չյարմարիլը, և յետոյ իր ընտանիքին անդամներուն շատին հիւանդ ըլլալը։ Բէյրթաունէն, զօրավարը մտադրութիւն ունի մեկնիլ Հէյլպրօն։ Միւս զօրավարներուն ճամբորդութեան թուականը տակաւին չէ ճշդուած։ Չի կարծուիր որ մօտ ատենէն մեկնին սակայն։

Մ. ՉԷՄՊՐԼԷՅՆԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Պիրմինկէմի մէջ արտասանած բանախօսութեան մը մէջ, պօէր զօրավար Պէն Վիլճօէն, ակնարկութիւն մը ընելով Մր. Չէմպըլէյնի մօտակայ ճամբորդութեան, դէպի Հարաւ. Ափրիկէ, յայտարարեց որ, Չէմպըլէյն Հարաւային Ափրիկէի մէջ ամէնէն ծանօթ բայց ամէնէն ատուած անձն է. իր այցելութիւնը Պօէրներուն պիտի հասկցնէ թէ, անգլիական կառավարութիւնը կը բաղձայ գիտակցիլ երկրին իրական կացութեան։ Զօրավարը կը յայտարարէ թէ, բնակիչները պիտի ուրախանան այս ճամբորդութեան համար, որ պիտի ծառայէ իրենց տալ անհրաժեշտ վստահութիւնը, և ապացուցանելու թէ այն գաղափարները զորս կազմած են գաղթային նախարարին նկատմամբ, հիմնապէս սխալ են։

Լիվպոնէն կը հեռագրեն թէ, Մ. Չէմպըլէյն փափաք յայտնած է նաեւ Լօրէնցօ Մարքէզ այցելել Հարաւային Ափրիկէ իր մօտակայ ճամբորդութեան առթիւ, և իրեն վստահեցուցած են թէ՝ Բօրթուկէզ հողին վրայ ամէնէն սրտագին ընդունելութիւնը պիտի ընեն իրեն։

ԱՆԳՂԻԱՑԻ ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Բանախօսութեան մը մէջ զոր նոյ. մէկին արտասած էր Էտիմպուրկի մէջ Լորտ Ռօզպէրի, նախկին ազատական նախարարապետը, յայտարարեց թէ, հմայուած է այն առաջարկութեննէն որով ազատական պետերու խորհրդակցութիւն մը ունենալ կ'ուզուի։

Ակնարկելով Հարաւ. Ափրիկեան պատերազմին, Լորտ Ռօզպէրի ըսաւ թէ, հաշտութիւնը կնքուեցաւ այն սկզբունքներով, զորս ջատագոված էր ազատական կուսակցութիւնը։ Ազատական դաշնակցութեան մը ստեղծումը, նպատակ ունի բացորոշ կերպով ապացուցանել թէ՝ ճշմարիտ ազատականները՝ ճշմարիտ ալ կայսերականներ են։

Նախկին նախարարապետը յետոյ քանի մը քննադատական խօսքեր ըրաւ պատերազմական նախարարութեան վրայ, որուն կազմակերպութիւնը իր կարծիքով թերի է։ Բանակին վերակազմութիւնը կատարուեցաւ խիստ փութով։ Ուրեմն պէտք է արտօնել Լորտ Քիչնէրը՝ զբաղելու որչափ բանակով, նոյնչափ ալ պատերազմական նախարարութեամբ։

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԱ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Ազատական կուսակցութիւնը նոյմ. 1ին մեծ արարողութիւն մը ունեցաւ Ալեքսանտրա Պալատին մէջ։

Խօսեցան Սըր Քէմպել Պէնըրմէն և Մր. Էսքուիթ, որոնցմէ առաջինը ծանրացաւ կառավարութեան անտեսական քաղաքականութեան վրայ։

«Պէտք է մանաւանդ, ըսաւ ան, ջնջել ծախքերը, և խուսափիլ արտակարգ ծախքերէ, որոնք անպէտ կերպով մեր դրացիներուն հակակրութիւնը կը հրաւիրեն մեր վրայ»։

Մ. Էսքուիթ ալ դէմ խօսեցաւ Խորհրդարանին ներկայացուած Նախակրթական վարժարաններու կրթական ծրագրին։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.

Վիլհէլմ կայսրը, որ յառաջիկայ շաբաթ Անգլիա կը սպասուի, Թագադրութեան նախորդ օրը, պիտի հասնի Սանդրինկհէմի պալատը։ Նորին Վեհափառութեան պիտի ընկերանայ Էօյլէնպէրկի կոմսը, Բէէզէն զօրավարը։ Համնելուն պէս՝ կայսրը պիտի երթայ Հօրնիքլիֆ։ Կայսրը յետոյ պիտի մեկնի Սան Դրինկհէմ։

Կայսեր այցելութեան առթիւ, պալատ հրաւիրուած են Նախարարապետ Մ. Պալֆուր, Տէր և Տիկին Չէմպըլէյն Լորտ Ռօպէրթս, Լէնտստաուն Մարքիզը և Մարքիզուհին, Մ. Պրօտրիք՝ պատերազմական նախարարը, և ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԴԻՐԸ

«Նիու Վիէնէր Թակպլատ» յիշատակելով Մեծն Բրիտանիոյ նախկին դեսպան Սըր Հօրաս Ռըմպոլտի մէկ յօդուածը, որ վերջին օրերս երեւցած էր, անգլ. «Նէշընէլ Ռիվիու» հանդէսին մէջ, հետեւեալը կը գրէ. «Բոլոր Աւստրիացիները գոհունակութեամբ պիտի ընդունին հեղինակին յայտարարութիւնները մեր վեհապետին նկատմամբ։ Սակայն պէտք է բողոքել Սըր Հօրաս Ռըմպոլտի սա կարծիքին դէմ, որուն համեմատ Աւստրիա կը նկատուի տեսակ մը հակակշիռ ընդդէմ համագերմանացման»։

Այդ թերթը դիտել կուտայ թէ, ժամանակէ մը ի վեր Աւստրեւհունգարիա մասնաւոր և հետաքրքրական հանգամանքով մը ուշադրութեան առարկայ դարձած է քաղաքագէտներու կողմէ, որոնք ատենով ջանացին Իտալիան գայթեցնել Եռրեակ Զինակցութեան մէջէն և հիմա ալ նոյն ջանքերը ի գործ կը դրուին Աւստրեւհունգարիոյ համար։

Աւստրիացիք կը բաղձան որ իրենց երկիրը նկատուի հաւատարիմ դաշնակիցը Գերմանիոյ և անկեղծ բարեկամը՝ բոլոր ազգերութեանց։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Թիֆլիզի Թէլաօ նահանգին մէջ հոկտ. հոկտ. 26ին երկրաշարժի ցնցումներ զգացուած են և քանի մը տուներ փլած։ Մարդու կորուստ չկայ։ Ցնցում մըն ալ զգացուած է գիշերուան ժամը 3էն 4էն առենները, Մօնասթիրի, Քօլոնեաի, Պէհիշնեաի և Ֆլըրինեաի մէջ։

ՏՈՒԽՈՊՈՐՆԵՐԸ

Տուխոպորներու՝ որոնք թիւով ութը հարիւր են՝ յառաջխաղացումը կը շարունակուի դէպ ի Վիննէբիկ։ Անոնք արդէն կտրած են 45 քիլոմէդր։ Այս մոլեռանդ հաւատացեալները իրենց աւելորդ զգեստները վրանուն նետած են, աւելի արագ կարենալ քալելու համար։

Քանատայի կառավարութիւնը մտատանջութեան մէջ է գտնելու համար թէ, ինչ միջոց պէտք է ձեռք առնել այս մասին։

Լաֆան գործակալութեան հաղորդած մէկ հեռագրին համաձայն, Վիննէբիկ գաղթող Տուխոպորներու թիւը հետզհետէ կը բազմանայ, և անոնցմէ շատերուն վրայ կրօնական իրական մոլագնորութիւն մը եկած է։

ՊԱՏԱՆԻԻ ՄԸ ՊԷՏՔ ԿԱՅ

որ Հայերէն և Տաճկերէն գիտնայ։ Բընակութիւնը Պոլսոյ կողմը ըլլայ և աշխատելու փափաք ունենայ. դիմել «Մանզումէ»ի Տնօրէնութեան։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ՔԱՍԻՄ

ԿԱՐԴԱԼ ԵՐՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ

37—120

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Նոյ—Նահանգային Խորհուրդին ընտրութեանց միջոցին Վիէննայի շրջանակներէն ընտրուեցան հակասեմական ընտրելիները։ Մէկ ընտրութեան մը համար համամեռականի միացին հակահրէական մը և ընկերավարական մը։ Առաջին անգամն է որ Վիէննա պիտի ընտրէ հակահրէական ներկայացուցիչ մը։

ԲԱՐԻԶ.— Եղեռնադատ Ատեանը մահուան դատապարտեց բազմաթիւ կիներ սպաննող՝ Վիտալը։

—Բորդուկալի Թագաւորը այսօր Մ. Լուպէի հետ որսի ելաւ, Քոնբիէնեի մէջ։

—Մ. Վալտէք Ռուսօ տնհամաձայն կը գտնուի վարչապետ Մ. Քօմպի հետ, Միաբանութեանց օրէնքին գործադրման մասին։ Մ. Վալտէք Ռուսօ մօտերս իր կարծիքը պիտի յայտնէ հրապարակաւ։

—Հանքագործներուն պահանջումները քննող իրաւարար մարմինը մերժեց թոշակներուն յաւելումը։ Միւս կողմէ, հանքային ընկերութիւնները խոստացան աւելցնել հանքագործներուն հանգստեան թոշակները։ Կը հաւատեն թէ գործաւորներուն պատուիրակները գոհ չեն այս վճիռէն։

ԱԿՐԱՄ.—Երէկ իրիկուն, 4 երկվայրկեան տեւող երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ Ակրամի և շրջակայ ուրիշ քանի մը քաղաքներու մէջ։

ԼԱՅՊՑԻԿ.—Կայսրութեան Դատարանը 3 ու կէս տարի տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց ուղեւորպաշտօնեայ Պէքէրը, զինուորական գաղտնիքներ մատնած ըլլալուն համար։ Պէքէր խոստովանեցաւ թէ Մեցի բերդերուն լուսանկարները յանձնած էր Ֆրանսացի Մէօնիէի։

ՔԻՇՆԷՎ.— Պուլկար Պատուիրակութիւնը, որ ընդ. թիկնապահ զօրավար Նիքօլայեվէ, հրամատար Սավովէ և Մ. Սթանչովէ կը բաղկանայ, հոս հասաւ և ներկայ գտնուեցաւ Մինսքի հետեւակազօրաց 54րդ գունդին հանդէսներուն, որուն պետն է Պուլկարիոյ իշխանը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը այս իրիկուն Քիլի ճամբով Անգլիա մեկնելու դիտաւորութիւն ունի։

ՌԷՄՍ.— Շառլ Համպօ դեռ ողջ է։ Կը յուսացուի թէ ծակծկած սրունքները կտրելու պէտք չպիտի ըլլայ։

ՊԵԼԿՏԱՏ.— Մ. Կրուիչ Պետական Խորհրդոյ նախագահ անուանուեցաւ, յաջորդելով Մ. Սիմիչի։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ.— Միացեալ Նահանգներու Երեսփ. Ժողովին ընտրութեանց արդիւնքն է, 196 հանրապետական և 186 ժողովրդական։ Ընդհանուր կարծիքին նայելով, հանրապետականները մեծամասնութիւն պիտի ունենան թէ Երեսփ. Ժողովին և թէ Ծերակոյտին մէջ։

ԼԻՎՐՊՈՒԼ.— Ամերիկեան լուրերը ցորենի գինին վրայ թեթեւ անկում մը կը ծանուցանեն. բայց հոս վերջին գինը ամուր էր, 5%/25։

ԼՈՆՏՈՆ.— 25 միլիոն դրամագլխով խմբակ մը կազմուեցաւ, Անգլիոյ հանքածուխի առուտուրը մենավաճառի վերածելու համար։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Իրէք միւթէպերանընտան Խօսրէֆ բաշա զատէ իզզէթլու Հիւսէյն պէյ թէրֆիէն րիւթպէի Սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՌԷՍՄԻՅԷԷ

Սայէի Թէսհիլաթվայէի հազրէթի Բատիշահիտէ Սիւրիա վիլայէթի տախիլինտէ Պուզա գազասընա Թապի Սէպաին գարիյէսինտէ մէքաթիպի տիյէ գապալ վէ թէաթի օլունմագ իւզրէ պիր բօսթա շիւպէսի քիւշատ օլունտուղը վէ ճէպէլը Լիպնան տախիլինտէ Թահսիս մէրքէզի սէտտ օլունարագ էմսալը միսիլլու մուգարը շիւթէվիսի օլան ճէտիտէթիւլթամք մէրքէզինին քիւշատ օլունտուղը Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի ալիյէսինտէն պիլտիրիլմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ» կ'ըսէ թէ Լիվատիոյ մէջ Օսմ. պատուիրակութեան եղած ընդունելութիւնը մտերմական էր։ Անոր ի պատիւ տրուած ճաշին հացկերոյթին մէջ Ռուսիոյ կայսրը հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց. «Կը խմեմ՝ Վեհ. Սուլթանին կենացը և իր Կայսրութեան բարգաւաճմանը համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը հոկտ. 20ին Ռուսճուք հասաւ քննելու՝ յառաջիկայ երեքշաբթի օր հոն հասնող Ռումանիոյ Թագաւորին ընդունելութեան համար եղած պատրաստութիւնները։ Իշխանը հետեւեալ օրը Էքսինօկրատ մեկնեցաւ։

Քարօլ Թագաւորը պիտի գայ «Օրիոն» մարտանաւով, որուն պիտի ընկերանան երկու զրահաւոր և մէկ յածանաւ։

—«Նոյէ Ֆրայէ Բրասէ», Սօֆիայէն կը տեղեկանայ թէ Քարօլ Թագաւորին այցելութիւնը իր անձնական փափաքն է։ Անիկա նախ կ'ուզէր, Էօքսինօկրատի մէջ այցելել իշխանին, բայց իշխանին փափաքին վրայ Ռուսճուքի մէջ պիտի ընդունուի ան։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Ընդհ. սպայակոյտի ճիւղը կը քննէ գերմանացի Ֆօն Ֆլայշէր փաշայի մէկ ծրագիրը, որ պատրաստուած էր Վեհ. Սուլթանին հրամանով։ Այդ ծրագիրը կը պատկանի զինուորական պէտքերու մատակարարութեան և առաքման գերմանական դրութիւնը Օսմ. բանակներուն մէջ ալ գործադրելուն և կը գծէ այդ մասին պաշտօնեաներու պարտականութիւնները։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ճէնովայի Անսալտօ տունէն 17 վարպետներ եկան իրենց ընտանիքով Պոլիս։ Ինչպէս յայտնի է այս վարպետները Արքունի Նաւարանին մէջ նորոգուելիք Օսմ. 8 մարտանաւերուն շինութիւնը պիտի վարեն։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին մէջ ախտաճանաչութիւն և հիւսուածաբանութիւն դասախօսելու համար Գերմանիա ղրկուած բժիշկները, մօտ օրերս Պոլիս պիտի հասնին, և անոնց տեղ ուրիշները պիտի ղրկուին։

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ վարժարանին դասախօսութիւններուն մասին նոր կարգադրութիւններ եղան և անոնց մէջ կարեւոր յաւելումներ եղան։ Վարժարանին ուսանողներէն փափաքողները Բէլչի քննութիւն պիտի կրնան տալ, և իրաւաբանական տոքթօրի վկայական ստանալ։

ԿԱՑՍ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Մեծ-Եպարքոսութեան մէկ հրամանին համեմատ, ասկէց ետք Կայս. բոլոր նահանգները ելմտական 1319 (մարտ 1) տարիէն սկսելով, Մայր Հաշիւ մը և Հաշուետետր մը պիտի բռնեն իրենց ծախքին և հասոյթներուն համար, և ամէն ամիս հաշուեկշիռ մը պիտի ղըրկեն Հաշուեկալութեանց Դիւանին կողմէ քննուելու համար։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Քսէնոփոն էֆ. անուն անձ մը, ծրագիր մը մատուցանելով Զեռնհաս պաշտօնարանին, կ'առաջարկէ արտասահմանէն, մանաւանդ Ցունաստանէն եկած քոնեաքները քըննել և հաստատելէ ետք անոնց անվնաս ըլլալը, շիշերուն վրայ 5 փարանոց և տակառներուն վրայ ալ 50 փարանոց դրոշմաթուղթ փակցնել. այսպէսով 30 հազար ոսկիի հասոյթ մը պիտի գոյանայ եղեր։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԵՒ ՔՕԼԷՐԱՆ.— Անցածները ժանտախտէն մեռնող Եանիի, Գուլէ Գաբու, Եազըճի փողոցի տունը և Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ Խանի դիմաց ունեցած գինետունը, որոնք ժանտախտի դէպքին օրէն ի վեր առողջապահական շղթայի տակ առնուած էին, երէկուընէ ի վեր հաղորդակցութեան դրուեցան դուրսի հետ, որովհետեւ ներսը մնացողներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ էր։

—Սէրվի Պրունի մաքրանոցին մէջ դարմանուող 22 անձերը ազատ արձակուեցան։

—Պուլկարիա իր կարգին ջնջեց Պոլսէն եկողներուն դէմ դրած իր բըժշկական քննութիւնը և հականեխումները։

—Եգիպտոսի մէջ քօլէրայէ առջի օր 25 դէպք և 28 մահ պատահեցաւ։

—Եգիպտոսի քօլէրան Գազայի և Եաֆայի կողմերն ալ ճարակած ըլլալով, Կայս. Իրատէով, առողջապահական ընդհ. քննիչ Պանկովսքի փաշա և ուրիշ քանի մը բժիշկներ և դեղագործներ, նոյն կողմերը պիտի ղրկուին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար տխտին ծաւալման դէմ։

ՀԷԼԼԷՆ ԴԵՍՊԱՆԸ առջի օր այցելեց Ֆրանսական համալսարանը։

—Դեսպանը յառաջիկայ երկուշաբթի կը սպասէ իր պաշտօնին վերականչ-

բնէն առնել և վար իջնելով ա՛կզուլին կը նստաւ, ըսելով թէ Քօչօ հիւանդ ալով բանալիները իրեն յանձնած է։ Միւս սպասաւորները հաւատացին այդ խօսքին եւ իրենց գործերովը զբաղեցան։ Տիմիթրաքօբուլօ անոնց զբաղած առեն դրամարկղը բացաւ և ինչ որ կար մէջը 22 օսմ. ու 12 անգ. ոսկի և 600 դրշ.ի չափ մանրուք դրամ, նոյն օրուան բոլոր հասոյթը, գողցաւ ու փախաւ։

Ոստիկանութիւնը Տիմիթրաքօբուլօն կը փնտռէ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Երկուշաբթի գիշեր Մանասդրի նահանգին կեդրոնին, Կէօրիճէի և Ֆիլօրինայի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանքի։

ՁԵՂՇՈՒՄ.— Կիւմիւշհանէի Նախկին Ատենին նախագահ Սալիհ Ռաշիտ էֆ. և գործակիր պաշտօնեայ Միւմթազ էֆ. իրենց գործած զեղծումներուն պատճառաւ դատաստանի ենթարկուեցան։

ԿԱՏԱՂԻ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՄԸ.— Ուրբաթ գիշեր Սելանիկի մէջ, Սօֆիացի Մէհմէտ կոչեց մը եռք սպաննած է իր մայրը, քենին, և ծանրապէս վիրաւորած է ծանրապէս իր կինը որ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ. վիճակը յուսահատական է։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Գառզգիւլի բնակիչներէն Սամի էֆ. 8 ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Լևոնը և Էֆթիքը ծեծած և ոստիկանական պաշտօնեաներուն ընդդիմացած ըլլալուն համար։

ՏՈՒԳԱՆՔ.— Սուլթան Պայազիտ, Բաբամ Գարու հաստատուած տամանարժ Մելքոն էֆ. Կիւլիսթան, որ հակառակ եղած ազդարարութեանց, առանց բժշկական վարժարանէն արտօնագիր ունենալու ակռայի փոշի կը պատրաստէր և փոքր շիշերով «ատիտ ալիւիլիք» կը ծախէր, ըստ օրինի 5 օսմ. ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ երէկ ժամը 9ին Բ. Դուռը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ այսօր նիստ կը գումարէ որ նկատողութեան պիտի առնէ Ատենայի Ընտրողական Ժողովին տեղեկագիրը։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ 4—500 ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը եկած է Պատրիարքարան, որով գանգատներ կը յայտնուին տեղւոյն առաջնորդին նկատմամբ քահանայական ձեռնադրութեան մը խնդրոյն առթիւ։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ վաճառական և Հոգաբարձութեան անդամ Բիւսկիւլեան Թոգոր էֆէնտի 1 պորկ (60 օխա) պանիր նուիրած է Արմաշու Դպրեվանքին։

ՎԱՀԱՆ Վ. Քէչիչեան, որ Երուսաղէմի միաբան է և որ Պոլիս կը գտնուի, արտօնուեցաւ Երուսաղէմի Սրբոյ Պատրիարքէն ու և է պաշտօն մը ընդունիլ գաւառներուն միոյն մէջ, ինչպէս նոյն ինքը խնդրած էր արդէն Թիֆլիս վարդապետը։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ Որբանոցի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են. Թովմաս էֆ. Կեսարեան 112 ղրուշ, Լեւոն էֆ. Սէմէրճեան մէկ ոսկի, Մ. Տուտեան էֆ. կէս ոսկի, բարեսէր մէկը 200 ղրուշ։

ԱԹԷՆՔԻ Հոգեւոր Հովիւը հայրապետական կոնդակով և Աթէնքի հոգաբարձութեան ժապաւէնեալ առմարով երեք շաբաթ առաջ Կալաց գացեր է և հոն հանգանակութիւն կատարեր է Աթէնքի մատրան շինութեան համար։

ՄԱՅՐ եկեղեցւոյ նատարաններուն շինութեան գործը նուազուրդի պիտի դրուի։ Թէ Հիւանդանոցի արհեստարա-

նէն և թէ ուրիշ տաղձագործէ մը մէյ մէկ նմուշ բերուած են գնահատուելու համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Ազգ. Կեդր. վարժարանին հիմնադրին հանգուցեալ Ներսէս Պատրիարքին մահուան տարեդարձին առթիւ երէկ առաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, ըստ սովորութեան, ժողովրդի ներկայ գտնուեցան Կեդրոնական վարժարանի աշակերտները, առաջնորդութեամբ Խնամակալութեան անդամներուն և ուսուցչական մարմնոյն։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ կրթական աշխատաւորներէն Օր. Տիրուհի Թորոսեան, որ մէկ քանի ամսէ ի վեր հոն հաստատուած էր, պաղառութեան հետեւանքով մէկ քանի օրուան մէջ մեռեր է 20 տարեկան հասակին մէջ։ Օր. Թորոսեան Բերայի Արհեստանոցի աշակերտուհիներէն էր։

ՄԻՀՐԱՆ էֆ. Սմբատեան, երէկ Մայր Եկեղեցի երթալով վերաշինութեան գործը աչքէ անցուց և հարկ եղած հրահանգները տուաւ։ Փափաք յայտնեց նաեւ որ պատի սիւներուն խոյակները կիսաղէզով իրար միացուին գաճէ շինուած զարդերով։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ բրոֆ. Խորասանճեան էֆ. «Պալայի» աստիճանին արժանացած է։ Այնպէս կը կարծենք թէ Զինուորական Բժշկական Վարժարանին ուսուցչական մարմնին մէջ առաջին անգամ այս յարգելի բըժիշկն է որ այս օրինակ բարձր շնորհի մը կ՚արժանանայ։

Իր 30 տարուան բժշկական բազմակողմանի հմտութիւնը և անոր կարկառուն արդիւնքը իրաւամբ արժանացուցած է զինքը այս բարձր շնորհին։

Թէպէտև Խորասանճեան էֆ. վերջերս պաշտօնէն հրաժարած էր, սակայն Վեհ. Սուլթանին հրամանով պատուակալ ուսուցչապետ անուանուած էր Զինուորական Բժշկական Վարժարանին։

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները յարգելի և սիրուած բժիշկին։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ Թեմ Պալեա Մատէն գիւղի Հայոց կրօնական և կրթական յետնեալ վիճակը նկատի առնելով՝ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Վիճակին Առաջն. փոխանորդին, որ այդ մասին հոգ տարուի, յարմարագոյն քահանայ մը ղրկելով։

ԷՋՄԻԱԾԻՆԷՆ կը գրեն.—«Գէորգեան ճեմարանի նոր տեսուչ Պ. Կ. Կոստանեանը արդէն եկել է Էջմիածին և մտել է իր պաշտօնին մէջ։ Ինչպէս տեսնում ենք, ճեմարանի ուսումը այս տարի եւս սկսւում է առաջվայ պէս։ Վաղուց արդէն սկսված են վերաքննութիւնները և նոր մանող աշակերտների ընդունելութիւնը, բայց մինչեւ այժմ ոչ վերջացած են և ոչ իսկ հաստատապէս որոշված ընդունուածների և չընդունուածների վիճակը. Արձակուրդների ժամանակ յայտնված էր որ այս տարի նոր ընդունելութիւն լինելու է և քննութեան են ենթարկվում ոչ թէ ամէնքը, այլ ընտրութեամբ, որոնց չեն ուզում ընդունել, յոյսերը կտրած կը հեռանան Էջմիածնից։ Նոյնն է կատարվում և ուսուցչական խմբի կազմակերպութեան մէջ։ Դեռ եւս արձակուրդների սկզբում, երբ նոր տեսուչ Պ. Կ. Կոստանեանը եկաւ Էջմիածին, իր տեսչութեան պայմանը կապելու, անցեալ ուսումնական տարվայ ուսուցչական կազմից նա հեռացնել էր երկու ուսուցիչների՝ Պ. Պ. Ս. Յարութիւնեանին և Գ. Ղազարեանին, իսկ միւսներին թողել էր իրանց պաշտօնում, պակասեցնելով միայն ռոճիկները։ Այժմ այս երկու հեռացված ուսուցիչները մնում են կրկին իրանց պաշտօնում։ Իսկ ընդհակառակը հեռացված են համարվում և չեն հրաւիրված Պ. Պ. Աբեղեանը և Աբրահամեանը, երկուսն էլ իրենց առարկան լաւ անցնող ուսուցիչներ։ Իրանց կամքով հեռացել են ճեմարանից Պ. Ս. Տիգրանեանը, որ ճանաչված էր որպէս ընդունակ և

բարեխիղճ ուսուցիչ, և Եղնիկ վարդապետը։ Վերջինս խնդրել է որ իրան ընդ միշտ ազատեն հոգեւոր առաքինութիւնից։ Հեռացված և հրաժարված ուսուցիչների տեղ հրաւիրված են առ այժմ Պ. Պ. Նալբանդեան և Աւետեան, իսկ միւսների տեղը դեռ եւ ազատ է։ Անորոշ է և ուսուցչական նախկին խմբից մնացած ուսուցիչների վիճակը, որովհետեւ պակասեցրած ռոճիկով անկարող են համարում ապրել Վաղարշապատում։»

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ կիրակի, Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորին ու երեքշաբթի օրն ալ Իտալիոյ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Փոխանորդ Սրբազանը, Ս. Պատրիարքին կողմէ շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ անգլիական և իտալական դեսպանատուները։

ՊԱՔՈՒԷ կը գրեն Հոկտ. 12 թըւում.—«Շուշուց մի տարօրինակ դէպք են գրել, և եկողները պատմում են և Ս. Կաթողիկոսին են բողոքել։ Փոխանակ այդ դէպքի պատճառ եղող քահանան պատժուելու, այսօր Ս. Էջմիածնի կրօնաթերթի վերջին համարում կարդում ենք որ քահանան լանջախաչի է արժանացնել։ Դէպքն այս է. Շուշիի հռչակաւոր Ղազանչեցւոց Ամենափրկիչ եկեղեցում պատարագի ժամանակ, նոյն եկեղեցու ծխական Յարութիւն քահանայ Վարդապետեանը խըփում է նոյն եկեղեցու լուսարար Միրզա Ցովսէփեանին, որի ատամներից կը թափւում են Սեղանի վրայ, սեղանն արիւնլուայ է լինում։ Լուսարարն ուշագնաց է լինում, բժիշկ են հրաւիրում և արձանագրութիւն են կազմում և մի բողոքով դիմում են Ս. Կաթողիկոսին։ Ն. Ս. Օծութիւն փոխանակ պատժելու, ապիկար Գրիգոր եպիսկ. Գառնակերեանի միջնորդութեամբը լանջախաչ է շնորհում։ Առ հասարակ Ս. Կաթողիկոսի համբերատարութեան շընորհիւ բոլոր հոգեւորականները գայթակղութեան քար են դարձել»։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՕՊՈԼԷՆ կը գրեն. «Այս օրերս վախճանեց տեղիս հարուստներից մէկը, Մահտեսի Մկրտիչ Սէյլանեան։ Հանգուցեալի որդիքը, իրանց հօր յիշատակը յաւերժացնելու համար, նուիրեցին քաղաքային հիւանդանոցին 1,500 րուբլի, այն պայմանով, որ ի յիշելս այս մայր գումարի տոկոսների, հիւանդանոցում, արդէն սահմանված տասն մահճակալների թիւի վրայ, աւելացնվի և մշտապէս պահվի 11րորդը, յանուն հանգուցեալի։ Բացի սրանից խոստացան որդեգրել մի անտէր երեխայի, տալով նրան հնարաւորութիւն սովորելու տարրական ուսումնարանից մինչեւ բարձրագոյնը։ Քաղաքային վարչութիւնը իր ձայնաւորներով ի նշան երախտագիտութեան ներկայ էր հանգուցեալի յուղարկաւորութեան, որ մի առանձին շքեղութեամբ տեղի ունեցաւ սեպտեմբերի 28ին։ Այս տեսակ նուիրաբերութիւնները, մեր կարծիքով, շատ և շատ օրինակելի պէտք է համարվեն, մանաւանդ Ալեքսանդրապոլի պէս մի քաղաքում։»

ԱՍԿԷ ԱՌԱՋ գրած էինք թէ ռուսահայ ծանօթ վիպագիր Մելիք-Յակոբեանի ընտանիքը կոչ մը ուղղած էր հասարակութեան, նպաստ խնդրելու համար։ Այդ կոչի մասին, որ կեղծ է եղեր, հետեւեալը հրաժարակութեան տրուած է Թիֆլիզի թերթի մը մէջ, հանգուցեալ վիպագրի ազգականներուն մէկուն կողմէ.—«Մեւիք Յակոբեանի մօր աղերսագիր կոչը իր հերթով գալիս է լրացնելու այն բազմօրինակ եւ բազմակերպ խաբեբայական գործողութիւնները, որ զարմանալի սահմանկութեամբ կատարվում են յանուն Մելիք Յակոբեանի չքաւոր ազգականներին—նրա յիշատակն յարգողներից փող շորթելու դիտաւորով։ Փայտչուկ գիւղի նախկին (հիմա՛ պաշտօնազուրկ) ուսուցիչ Պոլսեցի Ռուբէն Աճէմեանի հրատարակած նամակը, որպէս Մելիք-Յակոբեանի ղառամեալ մօր աղերսագիր—իրան «աղքատութեան մաշող ճիրաններից ազատելու համար»—անհերքելի խաբէութիւն է, որովհետեւ Մելիք-Յակոբեանի 80 ամեայ մայրը —տատս— ապրում է սեփական տան մէջ, երկու որդոց հովանու ներքոյ, բարեկեցիկ ու խաղաղ կերպով, շրջապատված իր թոռ ու ծոռներով։ Երեւի մութ անկիւններում Մելիք-Յակոբեանի յիշատակը շահագործողների երեւմնակի գտած աջողութիւնը հանգիստ չէ տալիս պաշտօնազուրկ վարժապետին, որ փորձել է ծածկել մօր դիմակը եւ դրամական օգնութիւն աղերսել հայ հասարակութիւնից.»

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ այրի Տիկին Ագապի Յ. Իւթիւճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցին.— Այրի Տիկին Ագնիւ Շիշմանեան, Բիւզանդ էֆ. Իւթիւճեան, Լեւոն էֆ. Իւթիւճեան՝ ի Սելանիկ 108ական ղրուշ։

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ

Ի յիշատակ նորոգ հանգուցեալ Կիւմշեան Յովհաննէս էֆէնտիի, որ Ազգ. հաստատութեանց նպաստած է իր կտակած նուէրներով, հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն մը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի օր, Հոկտեմբեր 27 Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ մէջ, մեր նախագահութեամբ, և ներկայութեամբ եկեղեցական դասուն, և Ազգ. պաշտօնական մարմնոց։

Հոգեհանգստեան պաշտօնը տեղի պիտի ունենայ Ս. Պատարագի աւարտումէն ետքը, ի ժամ իբր $5^1/_2$, և պարագային համեմատ դամբանական քարոզ պիտի խօսուի։ Ուստի կը հրաւէրեմք զՁեզ ներկայ գտնուիլ նոյն օրն այն հոգեւոր հանդէսին։

Մնամք Աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱՅ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Կ. Պոլիս 24 Հոկտ 1902.

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ, ՄԵԾ. Մ. Յ. ՊԷՐՊԵՐԵԱՆ ԷՖ.— Հաճեցէք կրկնել ձեր հարցումը. չենք յիշեր զայն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ «Հանրագիտակ»ի 33րդ թիւը, որ ի մէջ այլոց կը պարունակէ.

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Արքեպս.ի խիստ յաջող պատկերը և կենսագրութիւնը. փափաքելի էր որ ասանկ օգտակար հրատարակութիւն մը վայելուչ գնահատումի մը արժանանար։

ՎԱՐԺՐՆ. ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Հաստատեալ 1827ին

Կը ծանուցանենք ի գիտութիւն ա՛յն Պատ. Ծնողաց, որոնց զաւակները՝ «տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ», Սեպտ.ին չկրցանք բեր գիշերօթիկ ընդունիլ, թէ 14 աշակերտաց համար, ի մէջ այլոց, նոր ննջարան մը շինած ենք բեր յաւելուած, և թէ ի վիճակի ենք դեռ 9 աշակերտ առնելու։

3 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԴԱՏԵԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զպուչճեան էֆ.ի դեղարանը, որ մեր գործակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, ա՛ոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նաեւ հոն դիմել, ու ստանալ ընկալագիրները։

ՍԱԿԱՐԱՆԻ ՔՐՈՆԻԿ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Օսմ քօնսօլիտը, երկաթուղին, Օսմ. Պանքայի պարտաթուղթերը և Օսմ. Ծխախոտի Ռէժիի բաժնեթուղթերը լաւագոյն վիճակ մը ունին։ Միայն քօնսօլիտը երկու օրէ ի վեր անկում կրած է քիչ մը՝ քանի մը օր առաջուան սակին հետ համեմատելով։ Բայց Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ — թող Օսմ. քօնսօլիտ պահողներն ու հաստատուները միտքերնուն անգամ չեն անցըներ ծախել— է՛ն կատաղի «աշըքճի»ներն անգամ խիստ զգուշաւոր կերպով կը գործեն, վախնալով որ մի գուցէ քանի քանի անգամներ եղածին պէս անակընկալ բարձրացումով մը խոշոր վնասներու ենթարկուին։ Այս երկու օրուան փոքր անկումը կը վերագրեն«գուցէ եւրոպական սակարաններու «գուլիս»ներու խաղի մը» քանի որ անկումի պատճառ ոչինչ կը տեսնեն զի այս յարգի թուղթին իջնալուն աւիթ տուող ոչ տնտեսական տագնապ և ոչ ալ ալ ուրիշ կարեւոր ռանթի մը անկումը կայ Եւրոպայի մէջ որմէ թերեւս ազդուելով Օսմ. քօնսօլիտն ալ իջնայ։ Վերջապէս հոս չաւզուիր աժան սակով ծախել Օսմ. քօնսօլիտը զոր թերեւս քիչ վերջը աւելի սուղ գնել չաւիպուին, ուրիշ անգամներու պէս։ Նոյնը և Երկաթուղիին համար, որ ինչպէս գիտէք քօնսօլիտին պզտիկ եղբայրը ըլլալով, անոր հետ զուգընթացաբար գրեթէ ելեւէջ կ՚ընէ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Էհ, քիչ մը չարժեցաւ անգլիական քօնսօլիտը, քանի մը սանդիմ վրայ դնելով։ Պատերազմին առնէն մնացած և միլիոն միլիոնի վրայ բարդուած փոխառութիւնները ծանրկեկ նժարած կ՚երեւան նոյն իսկ անգլիական պետական պարտքին վրայ։ Որովհետեւ պարզապէս այդ Նոր պարտքերն են որ արգելք կ՚ըլլան յառաջացման կամ բարձրացման անգլ. քօնսօլիտին վրայ։ Բաւական ժամանակ անցաւ Հար. Ափրիկեան պատերազմէն ի վեր, և տակաւին չի կրնար տիրանալ իր անցեալ փառքին, այսինքն «114 սթերլինի սակին»։ Թրանսվալի թուղթերը թէեւ անկում չեն կրեր, բայց բարձրացած ալ չունին, և հազիւ քանի մը ֆրանք վրայ դրին մէկ երկու օր առաջ։ Եւ այս վիճակ կը վերագրուի սա պարագային թէ Հարաւ-Ափրիկեան նորստաց երկիրներու վարչութեան մասին, տընտեսական տեսակէտով, ստոյգ վիճակ մը վերջնական հանգամանք ստացած չէ տակաւին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ֆրանսական ռանդն ինկաւ ու գրեթէ ինկած տեղը մնաց, չի բարձրանար բայց աւելի ալ չիյնար։ Կարծես քէնըրած է... Մ. Քոմպ, բայց դարձեալ պիտի բարձրանայ և իր առջի վիճակը գանէ։ Բարիզի մէջ, կ՚երեւայ թէ Սակարանական բարձր շրջանակներու, ջոջերու մէջն ալ Մ. Գլէմանսօյի ակնարկածներուն պէս կղերամիտներ պակաս չեն —ինչպէս ֆրանս. բանակին մէջ— որոնք ուղղակի կամ անուղղակի պատճառ կ՚ըլլան ֆրանս. ռանդին քիչ թէ շատ իյնալուն։ Վասն զի, նոյն յարգի ռանդին իյնալուն պատճառը ռանդերու փոփոխումի պարագան չէ, այլ Մ. Քոմպ —Գլէմանսօ և Ընկ.եան ու իրենց հակառակորդներուն վէճն է ռաւիթ տուողը այս իյնալուն, որ թէեւ պէտք չէր որ ազդէր ռանդի սակին վրայ, բայց է՛, ո՞վ գիտէ. թերեւս Սակարանի ջոջերուն մատը կայ։ Չի, օր մը Ռէնաքին Բանամայի խնդիր մը ծագեցաւ ակէն, քովէն կամ մէջէն Մ. Գլէմանսօյի ակնարկածին պէս, այսինքն ընդդէմ ֆրանս. Հանրապետութեան և ինչպաստ... Պապութեան խըրլլրտում մը մէջ տեղ ելաւ։ Ցետոյ Տըրէյֆիւսի խնդիր մը ծնաւ, այդ միջոցին ալ անանկ մարդոց անուններ խառնուեցան գործին մէջ, որոնք օրը հազարաւոր մարդիկ վարելու կոչուած էին, իբր զօրավար-հրամանատար, և որ իրենք վարուած էին... քահանայէ մը։ Կամ այնպէս մարդիկ որոնք կարծուած էին վարչագէտ, իմաստուն տաղանդաւոր. Բայց վերջէն տեսնուեցաւ թէ՝ տաղանդաւորներ միայն էին միշտ ի նպաստ պապութեան։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Սպանիական արտաքին փոխառութեան թուղթերը գրեթէ նոյն և նման սակերով կը մնան, այսինքն 87,408 երբ այս տողերը կը գրուին։ Բայց այս թուղթն ալ բանողները յարկը խիստ ուշէկ գիտեն և օր մը իրենց ձեռքին մէջ լաւագոյն սակով մը պիտի արժեցնեն։

ՊԱՐՈՅՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ումումիէն ազգ. գոր.	$30—07^1/_2$
» » էն երեքշէք	30—18
» » էն աշտը	$30—07^1/_2$
Ռումէլի շըմէնտ. ազգմ. գրնտ.	117—
» » էն երեքշէք	$117—^7/_8$
» » էն աշտը	117—

ՊԱՆՔԱ ԱՔՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լիր.	—
Սիկորէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	$5—52^1/_2$
Ժուրնանս	$1—32^1/_2$
Օպլիկասիօն Թրամվայ	496—
Ասիւրանս	3—85
Գոբբօրասիօն	0—07
Գոմմէրսիալ	0—09
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	261—
Լօրիօմ	78—
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէգ	416—
Թրանսվաալ	140—
Րըլիթըմ Թահվիլաթը	496—
Անատօլը շըմ. ագսիօնը	11—10

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. առն	ղշ. բր.
Մէյաղ մէճիտիյէ ֆարգը	108—
Մէթալիք	102—25
Ինկիլիզ լիրասը	109—38
Ֆրանսըզ ալթունը	87—21
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն գայմէսի	8—63

ԵՎՐՈՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 5 Նոյեմբեր

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	93—63
Օսմ. էսհամը գաբանալը	28—
» » Բ	54—75
« » Գ	31—15
Օսմանլը Պանգասը	13—63
Մըսըր Տուլ. մուքթաէը տէ	107—75
Պուլկար իսթիգրազը	93—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	$25—33^3/_4$
Թրանսվաալ	5—68
Շարթրէթ	3—25

Պէրլին 5 նոյեմ.

Ռումէլի շըմէնտըֆ. (մարգ)	124—50
Լօնտրա իւգէրինէ գամպիօ	20—270

Վիէննա 5 նոյեմ.

Լօնտրա իւգէրինէ գամպիօ	239—20
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի ֆր.	113—70
Օսմանլը Րէժի ագսիօնը	329—20

Բարիզ 5 նոյեմ.

Ֆրնս էսհ. $3^0/_0$ ֆր.	99—92
Ենի Օսմ. էսհամը գաբանալը	28—40
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	122—25
Իթալիա էսհամը	103—30
Բաբօրիթէ Թիւրք	594
Օսմանիյէ	465—
Տուան Օթօման	545—
Սբանեօլ	87—40
Թրանսվալ	145—50
Էժիբսիէն ինիֆիէ	111—30
Շարթրէթ	83—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—17
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—96
Ֆիօրէն Մ-նաա	21—85

)(37)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

ՄԻՏՔԻ ԽՈՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Անասուններու յատուկ կերակուրին՝ դարիին տեղ, մեծաքանակ ամբարած ցորենի պտուղը՝ կեանքի հացը տուիր. ուրուելու ենթակայ արծաթին տեղ, ըմբռնողական պատկերը շնորհեցիր։ Ի-մարի նման թմբկոտող գինիին տեղ, Արարչական արիւնդ բաժակը նուիրեցիր. հին ժողովրդեան անտաւակ կնոյմէ առնուած իւղին տեղ, շնորհի օծումդ պարգեւեցիր ինծի զղջացողիս. գլուխը ծածկող կտաւին մերկացուելուն փոխարէն՝ չաւրուող վերարկուն ընծայեցիր. արծաթաջանին զարդին փոխան, բարեմանութեան թեւեր ընծայեցիր, Օրէնքին, Աւետարանին ու գործնական առաքինութիւններուն շնորհիւ. ական-ջին վայելչազարդ օղին տեղ, տէրունական ձայնիդ անստաւեր յիշատակը պարգեւեցիր. լանջքը պերճացնող քայլերուն փոխարէն, քաղցր լուծդ կրելու համար ուղղութեան բազմաթիւ աւանդներ (խրատներ) կտակեցիր։

Բ. Բայց ինչո՞ւ ես պարծիմ սանդօ-մով, փոխանակ կրկին ամչնալու։ Այլ ուրիշ ձեւի փոխեմ ողբերգութեան մաղթանքի այս գիրքդ և ինծ արժանի եղած պատիժը կատարելապէս կրեմ մեղքի պարտքերուս փոխարէն, մարգարէից գրուածներէն համառօտ օրինակներ առաջ բերելով այս գլուխին մէջ, երբ սաստիկ դատախազ։ Անոնց ուրախակից ըլլալով՝ պարծէ աւելի, լծակից ըլլամ անոնց ողբերուն, որոնք կը բաղկանան հառաչանքէ, հեծեծանքէ ձայներէ, բարկութեան բողոքներէ, խորտակումի նախատինքներէ և մեծ լացերէ։ Սակայն ամէնուն հասնող գթութիւնդ, ո՛վ մեծ Աստուած, չուտով աղդեց վրաս ու յուսադրեց զիս, զղջումի, խնամովանութեան, աւետիսի պարգեւներու, լոյսի երեւնալուն, աստուածային խրախոյսներուն, փառքերը ժառանգելու, հրաշքներու յայտնութեան և սքանչելիքներ տեսնելու։ Ասոնցմէ ոմանք յոյս կ՚ընձեռեն, իսկ ոմանք մեծ վհատութիւն կը պատճառեն որոնցմով ես յօժարութեամբ կորսնցնելով կորսուելու ենթարկուեցայ։ Որովհետեւ եթէ Աստուծոյ զգեստ կ՚առնուն է՝ Եզեկիէլ՝ վարագոյրը, որուն մէջ չինծու կուռքեր չինեց ժողովուրդը, և պոռնկացած՝ կ՚ըսէ անոնց, ուրեմն ո՞րքան պատիժ պէտք է իմ անմաքրութեանս որ զԱստուած հագած եմ, ներսէն ու դուրսէն։ Կը զարմանամ թէ, ինչո՞ւ չեմ վառիր. կը հիանամ թէ, ինչո՞ւ չեմ այրիր. կ՚ապշիմ թէ, — Ս. Գրքին ըսածին նման — ինչպէս չեմ յափշտակուիր կորանչողին (սատանայ) ճանիրներուն օրինակին ու չեմ տանջուիր, լքուիր, չարչարուիր, ջախջախուիր, մանրուիր, խորտակուիր, կտրուիր ու բաժնուիր։ Եւ սակայն երբ յիշատակի նշոյլ փրկութեան յայսի սա միայն պահուած է ինծ թէ, Քրիստոսի Աւետարանը կեանք է բոլորովին. ինչպէս (Աւետարան) անունն ալ կը հաստատէ նոյնը։ Որով մեղաւորները դարձի կուգան, Պարտքերը կը շնորհուին, եղծուածները կը նորոգուին, անօրէնութիւնները կը քաւուին, վէրքերը կը բժշկուին, վտանգը անդորրութեան կը փոխուի, պատիժը ներումի, պատերազմը՝ հանդարտութեան, կրակը՝ անձրեւի, պատուհասը՝ պարգեւի, սատակումի անկեղծութիւնը՝ շնորհի և մահուան գործարանը՝ կեանքի ազատութեան։

Գ. Բայց ինչո՞ւ թուեմ այս ամէն յիշատակութիւններն ու անճառելիները չդասեմ Հօս։ Բարձրեալ Հօր յիշատակովը՝ Որդիին հետ մեր կցորդութիւնը. Միածինին անունով, Հօր հետ մեր ընտանութիւնը. Աստնց Հաճութեամբ, Հոգւոյն հետ մեր հաղորդութիւնը, Խաչին փրկութիւնը, խօսքին ափափանքը, բարի վարձատրութիւնը՝ զոր Դիտողը կ՚ընէ մեր բարեկամութիւնը կշռելով, կենդանացնող աւազանը որ միջնորդ է հաշտութեան. և դեռ այն անթիւ բարիքներուն ամէնքը որոնք կը չայլուին մեզ՝ Բարերարէն, և Որուն շնորհիւ, (հոգեւոր) հարկէ ազատ ենք ու քակուած են մեր կապերը. կ՚իշխենք (սատանին վրայ), իշխանութեան տակ չենք։ Անհուասիկ ասոնք են որ մահուան դատնութեանս մէջ անկասկած կեանք կ՚աւետեն ինծ. որովհետեւ — Երգողին (Սաղմոս) ըսածին նման — եթէ ասոնք չունենայի, շատո՛նց կորսուած էի տեղն ու տեղովը։ Ո՛չ Որդին պզտիկցնելով Հայրը կը փառաւորեմ, ո՛չ ալ Հոգին նուաստ ներկայացնելով Որդին կը նախադասեմ. Երեքն ալ համահաւ կը դաւանիմ նոյն արտաքութեամբ. որովհետեւ Սուրբ Հոգիին ուղղուած աղաչանքը այս է, Նախընծայ՝ սկիզբը զատորդին (կամ առաջին պատարագիս) — ուր երկնաւոր գառնուկդ կը մորթուի — այսպէս աղօթեցի։

(Շարունակելի)

ՃԱՆՃՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (102)

ՄԻՒՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԵՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԵԼԼԻՖԻ
ԲԻԷՐ ՏԷՅԳՈՒՐ

ԵԻՐՄԻ ՍԷՆԷ ՍՕՆՐԱ

Պու հարէքէթտէ պիր գապահաթ վար իտի քի գըյմէթինի անճագ Մ. Բէրնօլէն թաքտիր իտուպ, սանքի պարմագլարընը օ ճիմլէլէր իւզէրինտէ տուրտուրմագ իսթէեօր իմիշ կիպի քէմալը սուքութլա պագար իտի. Մուամիլէյի հէր նէ գատար միւսթագիմ պիր միւսթանթըգ իտի իսէ տէ, օղլունը էօլիւմէ կէօնտէրէճէք գատար թաշ խիւրէքլի տէյիլ իտի: Լաքին մուհաքքեմէյի բէտաէրանէսի նէ գատար պէօխիւք իտի իսէ տէ վիճտանը բահթ․ սըզ օլմագսըզըն իհգագը հագգտան իմթինա իթմէսէ իրթիքեապ իտէճէք գատար պի հիսս տէյիլ իտի:

Իշթէ պու անտէ Մ. Բէրնօլէնին է․ լի պուռնըն իչուն տիթրէմէքտէ իտի:

Ժօրժ իչինի չապըճագ պիթիրիպ, իմզա իտէր իքէն տէրինճէ պիր կէօ․ խիւս կէչիրիպ, խիւզիւնտէ պիր Թուհաֆ ալէամէթ նիւմաեան օլտու: Մուամիլէյի, հէր նէ գատար պիրազ էվ․ վէլ սանաաթը իգթիզասընճա պու տանէ տէկին օղլունըն իթհամընտան գանի օլուպ, գարարնամէսինին էն մուհիմ եէրինի եազար իքէն ագլընա հալին էն տէհշէթլի թարաֆը կէլմի իսէ տէ, շիմտի սօն սաթըրլարը պիթիր․ տիքտէն սօնրա, խինէ ագլընա աճաիպ պիր խաթըրա չարբըշմըշտը քի պու տա «աճապա օղլում հագըգաթէն մասում մը տըր»տան իպարէթ իտի:

Տէնիրզէ տիւշիւպ ճանըյլա օղրաշ․ տըն ինսանըն՝ պիր ազաճըն սուեա եագըն օլան տալլարընա նասըլ սարըլըր իսէ, Մ. Բէրնօլէն տէ վիճտանընը միւթէէսսիլ իթմէք իչուն օղլում պէկկինտահ տըր էֆքեարընա սարըլմըշ իտի:

Մատամ Մարիօնըն օղլունըն պի կիւնահլըղընը նէ եօլտա իսպաթ իթ․ տիւինի տէրխաթըր իտէրէք, մէրգումէնին քէնտինէ «օղլուն միւճրիմ օլսա պիլէ խէլասը իթմէք վազիֆէն տիր, գաթիլի հագիգինի պուլմագա սայ էյլէ չունքի օղլուն տէնիլ տիր», տէտիքինի տիւշիւնտիւ:

Էվվէթ, իշթէ պու սօն սէօզլէրին հիւքմիւնիւ իճրա իլէ Ժըլունըն պընըրը տէկ իթմէք, մազիտէ կէչէն մէ․ սաիպ վագըաներն ինճապը օլարագ քէնտիսինէ վէրէճէկտիրի Բէրնօլէն իսմիյլէ խիւզիւնիւ գըզարթմատարագ քէնտիսինի չաղըրմագըըզ պօրճու իտի:

Մ. Բէրնօլէն պու աէֆա սահա բահաթճա օլտուղը հալտէ գըեամ իթտի:

Նինա իլէ օղլունա խիթապէն տէտի քի․

—Պէն պիր մուգատտէս վազիֆէ իճրա իտէճէկիմ, եալընըզ Մագսիմին Թանլիէրի սիպիլի քեաֆի տէյիլ տիր. Մ. Ֆրօզոլըն սըլ գաթլինի պուլմագլըղըմ լազըմ տըր, հագիգէթին պուլունմըսընը սէնտէն պէքլէրիմ, օղլում. իսպաթլար թէքմիլ սէնին ալէյհինտէ տիր: տալիէ իլէ պիլա բերվա օյնամաղա քէնտինտէ գուվվէթ պուլան սէֆինի պուլմագ իչուն պանա եարտըմ իթմէք իսթէրմիսին, տըլ միւճրիմի բէնչէր տաալէթէ թեսլիմ իտէճէկիմ կիւն, ա՛հ, օ կիւն…

—Ա՛հ պապաճըղըմ․

—Իշթէ անճագ օ կիւնտէ վալիտէնի չէվճէմ տէմէսէ հագգ պուլաճագըմ հայտէ իչիւմիւզ տէ կիտէլիմ, օղլում պու կիւն սէնի պրագմագ իսթէմէմ, խինէ խանէնիզէ տէօնէրսին. իքինիզի տէ բէամէն կէօրէմէճէճէիմ, պէլքի տէ պիր քեագըտ տահա եազաճաղըմ, սօնրա պէրապէր պիզէ կիտէլիմ:

Մագսիմ պիր քէրրէ գըմըլտանըը. Մարիօն պուռնըն սէպէպինի անլաեուպ Մ. Բէրնօլէնէ տէտի քի․

—Եօգ, սիզտէն էվվէլ քէնտիսի իչուն տըլըաեա պիր գըզ իլէ տապըրըզճա պէքլէեէն պիր քըթիպտըըն խանէսինէ կիթմէլի տիր:

Վէ պիրտէն պիրէ տուրարագ, ա՛… Մ. տը Շաթիլի ունուդթըմ․

—Տօքթօր Մ. տը Շաթիլ՛մի․

—Էվվէթ, տէչարըտա պէնի պէքլէեօր:

Մ. Բէրնօլէն՝ տօքթօրլա միւսահէպէթինի տէրխաթըր իտէրէք․

—Պօզ խաֆի պիր իթթիֆագ իմիշ հա՛:

—Ժօրժ, տը Շաթիլէ տաէմ եօլլա, չաղըրթ, չունքի տօքթօրճըղազ սապըրսըզլանմագտա տըր:

—Լաքին պու նա՞սըլ իշ․

—Եօլտա սանա հէքսինի նագլ իտէրիզ. էկէր պու կիւզէլ չօճուգ էպէտի սուրէթլէ քիւրէնէ կիտէ իտի, պիր կիւն գըզըըլտաըն մէֆթինի մուճիպ օլաճաղընը անլաեամաեօրմուսըն, էկէր Միւսաատէ իտէր իսէն պէնիմ հարէքէթիմին նէթիճէլէրինի քէմալը հէքեաճէլա պէքլէմէքտէ օլանլարը սէվինտիրմէք իչուն օրաեա կիտէլիմ:

Միւսթանթըգ Մ. տը Շաթիլի պուլուշտուրմագ իչուն աճէլէ տաէմ կէօնտէրտի վէ Մագսիմին Թանլիէրի սիպիլինէ տաիր իգթիզա իտէն էմրի վէրտի:

Մ. տը Շաթիլ օտաեա կիրէր իքէն, Մ. Բէրնօլէն մէսէրրէթլէ․

Պուեօշըրտընըզ ազիզ տօքթօր:

Տէեիպ Մագսիմին էլինտէն թութուպ տօքթօրա կէօթիւրէրէք․

—Օղլումը սիզէ թագտիմ իտէրիմ:

—Օղլունո՞ւզ մը:

—Սու՛ս:

Նինա.—Եա՛ թօսթմուն չօքըշ, չօքուք սէվկիլիսինէ իտտէ իթթէլիմ:

Պիր գաչ տագըգա սօնրա Մագսիմին Թանլիէրի սիպիլի իչուն օլան մուամէլաթը բէամիէ իթմամ օլունմասըյլա, իւչ գաթ պիլիւքտէ գապըթթըն տալիէտէն չըգուպ, Մ. Ժօնբիրէնին աբագասընա բաքիպ օլտուլար:

Պու անտէ մէսէրրէթինտէն պաճըլմա աէրէճէսինէ կէլէն Մագսիմ վալիտէսինէ թէշէքքիւրաթընը իմա իտէր պիր թավըրլա պագտը. Նինա պունը տէրք իտիպ, Մ. Բէրնօլէնէ թէվճիհ իտէրէք նազարըյլա սանքի «պունու տա սէվ» տիմէք իսթէտի:

Արապա Բաեէն սօգաղընտա Մ. Բէրնօլէնինէ տօղրու գօշմաղա պաշլատը:

ՇԱՐԼ ՏԷ ՊՕՆՎԻԼ

Արապա օթէլէ բէք չարուգ վարըպ, էնիտի բահտէ Մ. տը Շաթիլ Մ. Բէրնօլէնէ Բաեէն սօգաղընտա մատմազէլ Ժօնբիրէնին Մագսիմէ օլան աշգընը հիքեաեէ իթտի: Մ. Բէրնօլէն իսէ, քէյֆիեէթին պու սուրէթլէ նէթիճէբէզիր օլմասընտան բէք պախթիեար կէօրիւնմէքտէ իտի:

Մումայիլէյհ տէ տօքթօրա քէնտի սէր էնճէմինի նագլ իլէ քէնտիսինի Մ. Ժօնբիրէնէ թէմամըյլա պիլտիրմէմէսինի բէճա իթտի:

Պու սըըն քէթմինտէ օլան հիքմէթ՝ բէք գօլայ անլաշըլըր:

(Տէվամը)

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

Կէտիկ-Փաշայ, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց, 8 սենեակով, պարտէզով, և առատ ջուր ունեցող քարուկիր տուն մը վարձու պիտի տրուի: Փափաքողները կրնան դիմել Մեծ Նոր Խան թիւ 38, Արամ Թագւորեանի:

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ց. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ — ՀՈՆԿՐՈՒԱՁ — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՍԹ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ. — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐԸ են

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով: = ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու և կենաց՝ չահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորեալ տոկոսի տախտակով, ինչպէս նաև աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, և ցմահ գանձելի տարեթոշակները:

Կ'արժէ ուրեմն այլուր ապահովագրուելէ առաջ՝ անգամ մը Ընկերութեանս պայմանները աչքէ անցընել:

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեանս գրասենեակը, ՊՈԼԻՍ ՊԱՌՆԱՍԱՆ ԽԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ — ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ — ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱՍԱՆԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բանկալթի, Առեւտրական Վարժարանին մէջ

Կիրակնօրեայ վարժարանի դասերը կը սկսին նոյեմբեր 3, կիրակի օր, ժամ 7ին (ը. թ.):

Եօթն ամսոյ մէջ միայն (կիրակի օրեր 3 ժամ զբաղմամբ) կ'ուսուցուին.

1. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ.— Առեւտր. օրէնք, սովորութիւնք, գործառնութեանց եղանակներ և այլն:

2. ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Պարզ տոմար, կրկնատոմար, բազրատոմար և ընթացիկ հաշիւներ:

3. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.— Առեւտուրի մէջ պատահած ամբողջ հաշիւներ:

ԱՄՍԱԿԱՆ 20 ՂՐՇ. ԿԱՆԽԻԿ

Ցաջողեալք կը ստանան վկայագիր:

Ծրագիրը ձրի կը տրուի Մարգարեան և Պալենց գրատուններէն, Ջագմաքճըլար:

Այս ճիւղերուն և լեզուաց վրայ մասնաւոր դաս առնել փափաքողք հաճին իրենց հասցէն հաղորդել մեզ, քարթ փոստալով մը. Առեւտր. Վարժարան Բանկալթի, մեր հին գերեզմանատան դիմաց:

5—4 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ ՄՈՐԹԻ, ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ, ԱՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիշեալ բժիշկը, որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմունիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած են, և որ 5 տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր բրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գարըն թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գափու պահականոցին դիմացը, Բիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան անոնք: Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները: 100—5

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Գնդ. Տօքթ. Ալեքսանդր պէյ Աբրահամեան, այս անգամ իր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Թարլա Պաշի թիւ 121, ուր կը գտնուի ամէն օր, առաւօտ և երեկոյ, իսկ կէս օրուան միջոցները, ուրբաթ և կիրակիէ զատ, կը գտնուի Պահճէ-Գափու, Մինասեան դեղարանը: 8—3

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ուղեղները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ: Այս Ֆօսֆօրը որ Թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառաւ և այն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, տեսակ տկարութեանց կ'ենթարկուի: Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի:

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը որոնէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ույժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ: Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառաւ անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ույժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ O vo-lécithine Billon առնեն: Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է, չաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով:

ԹԱԼԻՄԻ ԳՐԱԱԹ

Սոյն ընթերցարանին նիւթերը յոյժ խնամօք ընտրուած են, թուղթն ու տպագրութիւնը խիստ մաքուր, գինը դիւրամատչելի և լեզուն սահուն է: Տղոց դիւրըմբռնելի ընելու համար պէտք եղած տեղերը ձայնանիշեր (հարէքէ) դրուած են: Օ, ու, էօ և իւ հնչումն ունեցող «վավ» գրին, ինչպէս նաեւ երբեմն «տալ» գրի հնչումը տուող «թը» տառին համար յատուկ նիշեր հնարուած են, որպէս զի աշակերտք դիւրին կերպով և ճշդութեամբ կարենան արտասանել: Գործածութիւնը ստիպողական եղած գիտական և գրական բառերուն ու յատուկ անուանց համար իւրաքանչիւր էջին տակ բառարան մը զետեղուած է: Դասերն աշակերտաց մաքին մէջ տպաւորուած ըլլալն հասկնալու համար ալ ուսուցչաց կողմէ հարցումներ պատրաստուած է: Վերջապէս Թուրքերէն լեզուն սորվելու համար ամէն մասամբ յարմար գործ ըլլալուն, Իսլամ և ոչ-Իսլամ դպրոցները մուտ գտած և 31րդ տպագրութեան արժանացած է:

Ա. մաս տպագիր (Նիւսխա)	$2^1/_2$
Բ. » » »	$2^1/_2$
Գ. » » »	4
Ա. » ձեռագիրով (րըգգա)	4

Մեծաքանակ գնողներուն զեղչ կ'ըլլայ, կը գտնուի հայ և օտար լեզուի կերք ծախող գրավաճառաց քով:

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՌՕՊԵՐ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

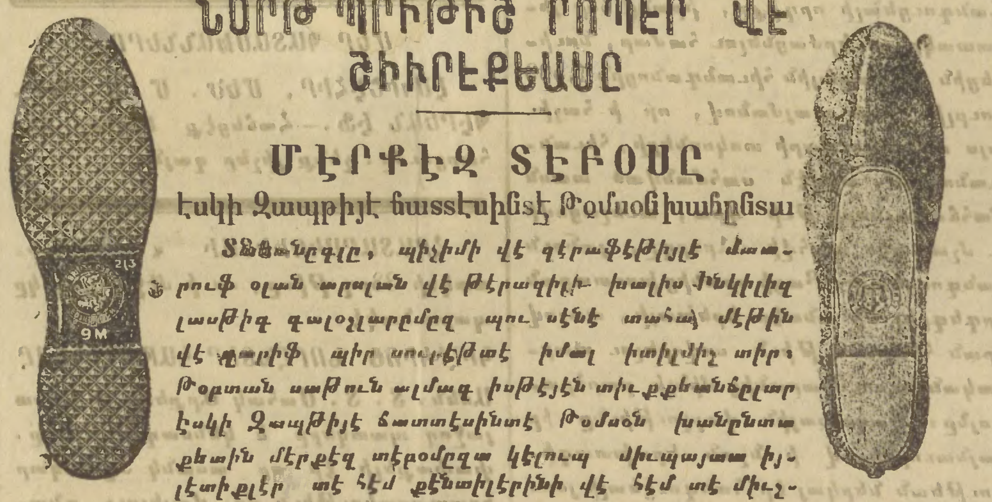

ՄԷՐՔԷԶ ՏԷՊՕՍԸ
Էսկի Զապթիյէ ճատտէսինտէ Թօմսօն խանընտա

Տօնօնըգըը, պինիմի վէ գըրաֆէթլիյէ մաթուֆ օլան արալըն վէ թէրազիլի խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարըմըզ պու սէնէ տահա մէթին վէ զարիֆ պիր սուրէթտէ իմալ իտիլմիշ տիր: Թօբտան սաթըն ալմագ իսթէյէն տիւքքեանճըլար Էսկի Զապթիյէ ճատտէսինտէ Թօմսօն խանընտա քեաին մէրքէզ տէբօմըզա կէլուպ միւշթէրիլէր տէ հէմ քէնտիլէրինի վէ հէմ տէ միւշթէրիլէրինի մէմնուն իթմիշ օլաճագլար տըր: Բէրաքէնտէ սուրէթիյլէ միւշթէրի իտէճէք օլան էհալիի միւհթէրէմէ՝ պալէաաքէր մարգա իլէ մէնգուշ օլան պիրինճի նէվ խալիս Ինկիլիզ լասթիք գալօշլարտան իշթիրա էյլէտիքլէրինտէ, հէր վէճհիլէ մէմնուն վէ միւսթէֆիտ օլաճագլարը թէէմին օլունուր. լասթիք գալօշլարըմըզ ումում լասթիք գալօշ սաթան տիւքքեանլարտա պուլունուր:

Ումում մէմալիքը շարգիյէ աճէնթէսի — ԿԷՏՕՊԼ 54—14

ՄԻՒՀԹԷՐԷՄ ՄՈՒՇԹԷՐԻԼԷՐԷ ԿԻՒԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷ

ՎԱՔՍԻՆ

ՍՈՒՍՈՒԶ ԵԱՆԱՆ ԻՏԱՐԷ ԳԱՆՏԻԼԻ, ՀԷՐ ԵԷՐՏԷ ՍԱԹԸԼԸՐ

Թագլիտլէրինտէն սագընըըզ

Մէզգիւր խարէ գանտիլին բաղլէթը ումումիյէսէ մաղնար օլտուղունը կէօրէն բագիլլէր թարաֆընտան թագլիտլէրի իմալ վէ ֆիրուխթ իտիլմէքտէ օլտուղունտան, գուխթուլար իւզէրինտէ մէօհր պուլունան ֆրանսըզճա (Վաքսին) քէլիմէսի իլէ ֆապրիգամըզըն իշպու մարգասընա եանի ՔԻՒՐՐԷԻ ԱՐԶԸՆ իւզէրինէ վազ օլունմուշ օլան գանտիլին րէսմինէ տըգգաթ իթմէլէրի թավսիյէ օլունուր:

24 գութու եագարըզլարընը, կէթիրէճէքլէրի գութուլար տէրունինտէ պուլունան ուսուլը խաթիմալէ տաիր սաըը քեաղըտլարըլա իսպաթ իտէնլէրէ՝ մալիւմ օլան հէտիյէ վէրիլէճէք տիր:

Պիւթիւն մէմալիքը Օսմանիյէ իչուն մէզգիւր ֆապրիգանըն վաքիլ ճիւպէսի Իսթանպոլտա Սուլթան Համամընտա Հաճօբուլօ խանընըն իսթ գաթընտա 29 վէ 30 Նումէրօտա Բաբաճանօբուլօ վէ շիւրէքեասը տըր: 24—5

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին: 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց:

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին եաեւ: 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց:

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2: 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13:

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Զարշը պօյը թիւ 120:

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ՁՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը:

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է:

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ 1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան գըյմանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ աղչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թիւրքիա շիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ Պահճէ Գափու, Անանիաստի խան, Ն. 20, 21, 22:

Թաշրալարտա իչկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթլէ 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրընին 125 % տիր: Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթըրնին բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթտիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր:

ՉԻՖԼԻՔ ՊԱՅԹԱՐԸ

Պայթար Թապիպի մէշհուրը —պինպաշը Օսման պէյ հազրէթլէրինին թէէլիֆ իթտիքի էսէրը մէզգիւր աթ վէ ինէք վէ գօեուն վէ քէչի վէ քէօփէք վէ տօմուզ վէ՝ էմսալի հայվանաթը էյտճէ պագմագ իչուն նէ կիպի թետպիրլէր իթթիխազ իթմէք վէ պիր կէօնա խասթալըգլարը զուհուր իտէր իսէ, նէ եօլտա իլաճլար գուլլանմագ լազըմ կէլէճէքինի պիլտիրիր վէ տահա պիր խայլը մալիւմաթը նաշիրէեի վէ ճամիի տըգգաթ բէսայիլէրի հավի տիր:

Քիթապըն միւքէմմէլիյէթինը պինաէն մէճլիսի քէպիրի տաքէրի թարաֆընտան տախի պէքէնիլմիշ օլմագլէ հայվան մէրագլըլարընա թավսիյէ օլունուր:

Ֆիաթը բէք էհվէն տիր եանի 5 ղր. վէ քիթապճըլարտան մատտա, պաշլըճա Մէրճան չարշըսընտա Եայլըգ խանընտա 9 նումերոյը քիթապխանէտէ սաթըլըր:

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ըստ նորագոյն վիճակագրաց

Աշխատասիրութիւն
ՏԻԳՐԱՆ Ե. ՊՕՂԱՃԵԱՆԻ

Գին 4 ղրուշ

Զեղչ 40 % դպրոցներու համար

Բազմերախտ ուսուցիչ Տիգրան էֆ. Պօղաճեանի սոյն աշխարհագրութիւնը, որ նախակրթարաններու համար խնամով պատրաստուած գործ մ'է, 208 էջերէ բաղկացած, պատկերազարդ, կը պարունակէ պատմական, տնտեսական, վիճակագրական շահեկան տեղեկութիւններ, արժանի ամէն վարժարանաց տնօրէններու ուշադրութեան:

Գաւառային դպրոցներու համար 40 % զեղչէն զատ 10 % բացառիկ զեղչ մըն ալ կայ, 50 օրինակներու համար:

Վաճառման կեդրոնատեղին էֆթալիս Գօճամանը օղլու խան, Բիւզանդ Մ. Պօղաճեանի քով:

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօտիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.					19,534,276
»	»	եանկըն	»	» »	460,267,203
»	»	»	»	բըիմէ »	1,433,965

Էօմիւր խուտէրինէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտտիտ շէրաիթ իլէ սիկուրթա գապուլ իտէր

Եանկընա գարշը հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա գապուլ իտէր:

Նագլիյաթ գազալարընա գարշը մալ, էմթիաղը նագտիյէ վէ վափօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր:

Հիսսէտարանա՝ 1896տա $18^1/_2$ %, 1897տէ 18 %, 1898տէ 18 %, 1899տա 16 % թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր:

Շիրքէթին Պանքէրլէրը	(Տէրսաատէթտէ	Գրէտի Լիօնէ,
	)Լօնտրատա	Անկլօ Աւսթրիան Պանգ,
	(Սօֆեատա	Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար:
Թաշրալար իչին նոմինատօ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյօր		Թիւրքիա իչին ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Ղալաթա, Մէրթէպանի սօգագ, Ճէզաիրխան